

PŘEHLED VÝZKUMŮ

57-2

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 57
Volume 57

Číslo 2
Issue 2

Předseda redakční rady Head of editorial board	Pavel Kouřil
Redakční rada Editorial board	Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski, Alexander Ruttkey, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik
Odpovědný redaktor Editor in chief	Petr Škrdla
Výkonná redakce Assistant Editors	Hedvika Břínková, Jiří Juchelka, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová, Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela
Technická redakce, sazba Executive Editors, Typography	Barbora Tesařová
Software Software	Adobe InDesign CC
Fotografie na obálce Cover Photography	Medailon z hrobu 914/803 z kostela sv. Kříže v Javorníku (obr. 22, str. 191). Medallion from grave Nr. 914/803 in the St. Cross Church in Javorník (Fig. 22, Pg. Nr. 191).
Adresa redakce Address	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. Čechyňská 363/19 602 00 Brno IČ: 68081758 E-mail: pv@arub.cz Internet: http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html
Tisk Print	Azu design, s. r. o. Bayerova 805/40 602 00 Brno

ISSN 1211-7250
MK ČR E 18648
Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2016
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Copyright ©2016 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

bylo možné na základě keramiky zařadit předběžně do rozmezí 8. a 11. století. K mladší fázi sídliště náležel úvoz (WGS-84: 49°6'42.884"N, 16°36'29.940"E), který dělil takřka úhlopříčně jihovýchodní část plochy výzkumu. Z jeho výplně pochází nálezy železných předmětů a početné zlomky keramiky mladohradištního období.

Petr Kos, David Parma

Resumé

Modřice (Bez. Brno-venkov), „Rybníky“. Frühmittelalter. Siedlung. Rettungsgrabung.

MOHELNICE (OKR. ŠUMPERK)

Ulice Hradební, Lazebnická, Lékárnická. Středověk, novověk. Město. Záchranný výzkum.

Záchranný archeologický výzkum, prováděný v souvislosti se stavbou „REKO MS Mohelnice ul. Hradební + 3“ proběhl ve dnech 20. 7 – 25. 11. 2015. Výzkum provedla Archaia Olomouc, o. p. s. Trasa výkopů plynovodu a tedy zájmové území výzkumu se nacházelo po obvodu jižní poloviny historického centra města.

Výzkum prokázal přítomnost vrcholně středověkých kulturních vrstev zachovalých v prostoru ulice Hradební, zvláště v okolí čísel popisných 19, 15, 11 a 9. Tyto vrstvy se nacházely v hloubce okolo 0,75 m a byly zachyceny v délce 50 m. Výkopy je porušovaly v hloubce přibližně 20 – 40 cm, celé jejich mocnosti ale nedosáhly. Nad nimi se potom nacházely zbytky vrstev novověkých, silně porušené inženýrskými sítěmi. Fragmenty středověké keramiky byly vyzvednuty rovněž z vrstev v blízkosti čísla popisného 5.

Na ostatních ulicích středověké vrstvy výkopem zasaženy nebyly. Na ulici Zámečnické byla trasa výkopu již plně poškozena staršími výkopy pro inženýrské síť. Na ulici Lékárnické také středověké vrstvy zasaženy nebyly, o jejich dřívější existenci však hovoří fragment vrcholně středověké keramiky nalezený v mladší vrstvě s jinak novověkým materiálem.

Jakub Novotný

Resumé

Mohelnice (Bez. Šumperk), Hradební, Lazebnická und Lékárnická Straßen. Mittelalter, Neuzeit. Stadt. Rettungsgrabung.

MOHELNICE (K. Ú. STUDENÁ LOUČKA, OKR. ŠUMPERK)

Západně od části obce Studená Loučka. Vrcholný středověk (14. století). Mincovní depot. Ojedinelý nález. Uložení nálezů: Vlastivědné muzeum Šumperk, přír. č. 19/2015.

V červenci 2014 nalezla p. Koncošová pomocí detektoru kovů malý soubor mincí (7 ks) a posléze jej řádně odevzdala do sbírek Vlastivědného muzea Šumperk (podsbírkou archeologické mohelnického muzea). Skládal se ze čtyř Pražských grošů (1 × Jan Lucemburský, 3 × Karel IV.) a tří drobných penízů. Nález byl učiněn v jehličnatém lese, v kypré zemině ve spleti drobných kořínků v hloubce cca 15 cm. Všechny mince se nacházely na jednom místě, ale ne přímo u sebe, nýbrž v okruhu o průměru 30 cm. Jiné artefakty zde nebyly zjištěny ani při výkopu mincí, ani později při opakovaných prospekcích.

K nálezu došlo v rozsáhlém lese západně od části obce Mohelnice Studená Loučka, v jižní části táhlého hřbetu, který se postupně sklání od kóty Větrník (578 m n. m.) západním až severozápadním směrem do údolí říčky Mírovky, ke Svojanovu a Maletínu. Nadmořská výška činí cca 535 m, poloha nálezů: 49°46'12.000"N 16°48'18.000"E. V tomto prostoru není známa žádná archeologická lokalita, po zmíněném táhlém hřbetu však stoupá stará komunikace ze Svojanova a Maletína (proslulý historickou těžbou kvalitního pískovce) na Studenou Loučku.

Jakub Halama

Resumé

Mohelnice (Kat. Studená Loučka, Bez. Šumperk), westlich des Gemeindeteiles Studená Loučka. Hochmittelalter (14. Jahrhundert). Münzenfund (7 Stücke). Lesefund mit Hilfe des Metalldetektors. Einlagerung der Funden: Heimatskunde Museum Šumperk, Zuwachs. Nr. 19/2015.

MORAVIČANY (OKR. ŠUMPERK)

Intravilán, hřbitov, parc. č. 619; při jižní zdi hřbitova, parc. 972/1. Střední a mladší doba hradištní, vrcholný středověk, novověk. Sídliště, pohřebiště. Záchranný výzkum.

V letech 2013 a 2014 proběhla první a druhá etapa záchranného archeologického výzkumu v Moravičanech. Z památkového hlediska se jedná o mimořádně cenné území, nalézající se v okolí kostela sv. Jiří a nemovitě

kulturní památky č. 41639/8-2204: „rovinné opevněné sídliště a pohřebiště, archeologické stopy“.

V první fázi byla v letních měsících roku 2013 hloubena sonda o celkových rozměrech 5 × 5,5 m při stávajícím severozápadním vstupu na hřbitov v místě, které vzniklo rozšířením hřbitova západním směrem roku 1992. Již tehdy, v průběhu výkopových prací pro základy nové ohradní zdi, byla získána menší kolekce mladohradištní a pravěké keramiky spolu se železnou radlicí. Výzkum byl vyvolán záměrem využít nově vzniklý prostor pro pohřbívání. Poloha sondy odpovídá lokalizaci v S-JTSK: bod X = 1101288,68, Y = 565595,68.

Mocnost recentních a novověkých dorovnávek terénu činila přibližně 1,00 m, neporušeného kulturního souvrství pak ještě dalšího 1,50 m. Nejdůležitějším zjištěním byl zánikový horizont blízkého opevnění (?) hradiště či dvorce, indikovaného kamennou destrukcí s obsahem mazanice a keramiky náležející do počátku 13. století. O dlouhodobosti osídlení svědčily poměrně četné intruze starší mladohradištní, ale i středohradištní keramiky. Přítomnost možného raně středověkého opevnění byla ověřena i geofyzikálními měřeními provedenými vně stávajícího hřbitova při jeho severozápadní ohradní zdi; zachycen byl příkop a destrukce tělesa valu. Pozůstatky valů, jež by mohly náležet k tomuto opevnění, byly zjištěny již roku 1960 na protějším břehu nedalekého toku Třebůvky (Nekvasil 1966; Nekvasil 2005).

Výzkumem zbylých kulturních souvrství byla ověřena taktéž přítomnost četných pravěkých kultur (viz oddíly: neolit, eneolit, doba bronzová, doba železná a doba římská). Zvláště výrazný horizont náležel slezkoplatěnické fázi, kdy lze na této lokalitě rovněž počítat s existencí fortifikovaného centra (Kalábková 2015).

Na podzim následujícího roku 2014 byla věnována pozornost prostoru při jižní vnější straně ohradní zdi hřbitova, poblíž stávajícího kostela sv. Jiří, jenž v jádru pochází z průběhu 14. století. Výzkum byl vyvolán potřebou nového vedení a výměny sloupu VO. Na tomto místě, které odpovídá lokalizaci v S-JTSK: bod X = 1101367,68, Y = 565595,95, byly geofyzikálními měřeními zjištěny možné pozůstatky starších zdí. V těsné návaznosti na sondu J. Nekvasila z roku 1960, kdy zde byla prozkoumána část mladohradištního a vrcholně středověkého pohřebiště, došlo k otevření dalšího výkopu o rozměrech 8 × 2 m. V průběhu tohoto výzkumu, a to téměř v celé délce sondy, byla zdokumentována cca 0,20 – 0,25 m mocná vrstva kamenné destrukce. Nápadný byl zvláště lokální výskyt rozdrobeného a zvětřalého vápenného pojiva. Ačkoliv tato destrukce byla přítomnou keramikou datována do období raného novověku, výše zmíněná geofyzikální měření nevylučují, že jí je vyznačena část půdorysu nějaké starší (sakrační?) stavby.

V hloubce cca 1,20 m pod stávajícím povrchem bylo částečně prozkoumáno několik lidských skeletů z vrcholného středověku, které s nejvyšší pravděpodobností výše popsanou kamennou destrukcí respektovaly. Hroby byly orientovány v poloze východ – západ a tvořily nápadnou kumulaci. V jejich zásypech se nahodile vyskytovaly drobky a malé fragmenty vápna, malty a taktéž i cihel. Dva větší fragmenty těchto cihel jsou typické pro období kolem poloviny až průběhu 2. poloviny 13. století, přičemž na jejich povrchu místy stále lpí velmi kvalitní vápenná malta. Dva jiné fragmenty, avšak typologicky zcela totožných cihel, byly nalezeny již v sondě z roku 2013, kde byly součástí novověkých terénních dorovnávek. Obě sondy byly vzdušnou čarou vzdáleny od sebe více jak 90 m.

V zásypech všech hrobů se rovněž, a to ve zvýšené míře, vyskytovaly fragmenty mladohradištní, středohradištní a pravěké keramiky. Pouze několik světlých béžových písčitých zlomků pochází z nádob typických pro olomoucký keramický okruh, spolehlivě datovaných do 14. století. Toto mladohradištní až vrcholně středověké pohřebiště zaniká přibližně ve 13. století. Patrové pohřbívání i stopy existence starší (církevní) stavby v tomto prostoru svědčí o tom, že se jednalo o hřbitov, jehož funkce skončila průrazem nového koryta toku říčky Třebůvky a vybudováním gotického kostela sv. Jiří s novým hřbitovem.

Karel Faltýnek, Pavel Šlězár

Literatura

Kalábková, P. 2015: *Moravičany – hřbitov. Analýza movitých nálezů z prehistorie a protohistorie.* Nepublikovaný rkp. Uloženo: Knihovna Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště Olomouc.

Nekvasil, J. 1966: Zjišťovací výzkum na raně středověkém hradisku v Moravičanech. *Přehled výzkumů* 1964, 15.

Nekvasil, J. 2005: *Moravičanské vzpomínání.* Moravičany: Obec Moravičany.

Resumé

Moravičany (Bez. Šumperk), gebauter Teil der Gemeinde, Friedhof, Parz. Nr. 619; die südliche Wand des Friedhofs, Parz. Nr. 972/1. Mittlere und jüngere Burgwallzeit, Hochmittelalter, Neuzeit. Siedlung, Gräberfeld. Rettungsgrabung.